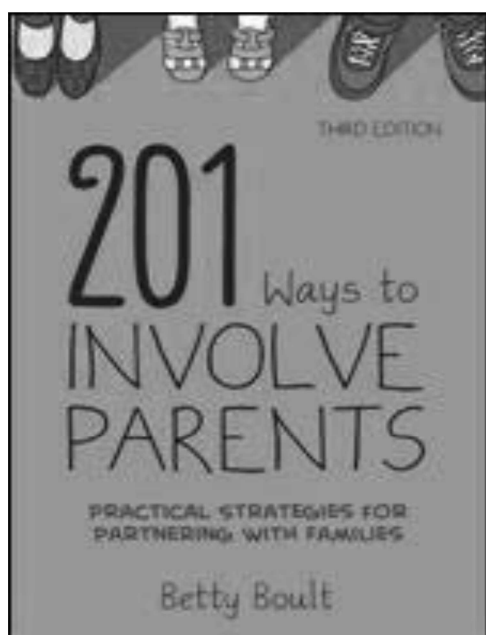

Betty Boulton

**201 WAYS TO INVOLVE PARENTS:
practical strategies for partnering
with families, treće izdanje**

California, Corwin A SAGE Company, 2016.

Roditeljska uključenost u obrazovanje djeteta ključni je dio odgojno-obrazovnih sustava svih razvijenijih zemalja te se aktivni i uključeni roditelji smatraju njihovom vitalnom komponentom. Stoga, knjiga *201 način za uključivanje roditelja: praktične strategije za partnerstvo s obiteljima* zajedno s prethodna dva izdanja, predstavlja značajan praktični vodič koji se bavi upravo tom važnom i aktualnom temom suvremenog odgoja i obrazovanja - uključivanjem roditelja unutar partnerstva obitelji i škole.

Autorica Betty Boulton, doktorica je znanosti u obrazovanju, koja trenutno radi na poziciji obrazovnog savjetnika. Bogato radno iskustvo u obrazovanju stjecala je dugi niz godina u ulozi učiteljice, knjižničarke, supervizora stručnim suradnicima, savjetnice, ravnateljice, sveučilišne profesorice, na svim razinama od ranoga obrazovanja do obrazovanja odraslih, diljem Kanade i Amerike. Tijekom posljednjih dvaju desetljeća kontinuirano radi na području roditeljske uključenosti, objavljivanjem brojnih članaka

te održavanjem radionica i seminara na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Dugogodišnje radno iskustvo unutar raznih uloga u radu s odgojno-obrazovnim stručnjacima i roditeljima, pridonijelo je autoričinoj spoznaji da je praktičarima neophodna pomoć u ostvarivanju najboljih načina partnerstva s roditeljima.

U tu svrhu napisala je tri izdanja priručnika, kojima je nastojala ponuditi praktične savjete i ideje za pomoć odgojno-obrazovnim stručnjacima u stvaranju partnerstva s roditeljima, odnosno potpunoj angažiranosti roditelja u školskoj zajednici. Svako izdanje nudi ideje i inovativne načine za uključivanje i održavanje komunikacije s roditeljima, stvaranje klime dobrodošlice za roditelje, strategije za uključivanje roditelja u upravljanje školom te tehnike za razvijanje programa roditeljskoga volonterstva. Ono što je također zajedničko svim izdanjima jest činjenica da se temelje na rezultatima znanstvenih spoznaja o učincima i dobrobitima roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta za učenje, razvoj i školska postignuća djeteta. Struktura triju izdanja vodiča je ista te obuhvaća četiri cjeline pod naslovima: *Ostvarivanje (roditeljske uključenosti)*, *Stvaranje klime*, *Održavanje uključenosti* te *Više od prodaje kolačića*. Unutar svake cjeline, temeljene na spoznajama aktualnih istraživanja, ponuđene su ideje za primjenu i praktične metode za uključivanje roditelja u obrazovanje djeteta.

Treće izdanje, „201 način za uključivanje roditelja: praktične strategije za partnerstvo s obiteljima“, u opsegu od 147 stranica, za razliku od prethodnih izdanja („176 načina za uključivanje roditelja“, prvo izdanje iz 1999. godine te „176 načina za uključivanje roditelja: praktične strategije za partnerstvo s obiteljima“, drugo izdanje iz 2006. godine) reorganizirano je, prema riječima autorice, na način da pruža veću jasnoću i lakšu primjenu. Osim toga, prošireno je na temelju novih znanstvenih spoznaja te uključuje spoznaje najnovijih, aktualnih istraživanja i literature o utjecaju roditeljske uključenosti. Mnoge su strategije upotpunjene i/ili izmijenjene te su obuhvaćene brojne strategije i ideje koje uključuju teh-

nologiju, kao integralni dio obrazovanja u digitalnom društvu. Pritom je tehnologija prepoznata kao alat, osim za pospješivanje učenja i poučavanja, za osnaživanje komunikacije roditelja i škole te unapređivanje roditeljske uključenosti. Naime, dodano je dvadeset i šest dodatnih područja unutar ponuđenih četiriju cjelina, u kojima autorica nudi nove načine za izgradnju mosta između škole i sve raznolikijih obitelji.

Prva cjelina *Ostvarivanje (roditeljske uključenosti)*, bazirana je na spoznajama mnogih autora o dobrobitima roditeljske uključenosti te na okviru šest tipova roditeljske uključenosti (roditeljstvo, komunikacija, volontiranje, učenje kod kuće, sudjelovanje u odlučivanju, suradnja sa zajednicom), vodeće autorice na području partnerstva obitelji i škole Joyce Epstein. U skladu s time nudi devet koraka, odnosno načina za provođenje smislenoga uključivanja roditelja i ideje za rad i uključivanje roditelja i učenika, to jest cijele obitelji. Prvi korak „Početak školske godine“, naglasak stavlja na raznolikost suvremenih obiteljskih struktura te zaključuje da ne postoji jedan, opći model uključenosti za sve obitelji. Naime, odgovornost je odgojno-obrazovnih stručnjaka da prihvate i rade sa svim tipovima obitelji, pritom stvore atmosferu dobrodošlice i zajedništva te nude svima priliku za uključivanje, od početka školske godine. Sve te aktivnosti zahtijevaju koordinaciju i planiranje, za što odgovornost dijele odgojno-obrazovni stručnjaci, savjetodavno vijeće (definirano kao grupa ljudi koja radi zajedno za unapređenje kvalitete školskoga života) te predstavnici učenika. Za ostvarivanje prvoga koraka ponuđeno je osam ideja temeljenih na sljedećim zamislima: organiziranje aktivnosti i događaja za cijele obitelji radi boljeg razumijevanja važnosti odnosa sa školom; povezivanje i interakcija s grupama, organizacijama te ostalim članovima u zajednici radi osiguravanja potpore, informacija te stjecanja saveznika; priprema paketa dobrodošlice za obitelji koji će sadržavati informacije o načinima na koje škola funkcionira, na koje komunicira s obiteljima, na koje se roditelji mogu uključivati te informacije o zajednici; osiguravanje razumljivih (i prevedenih) informacija novim obiteljima te

obiteljima različitih kultura i jezika; omogućavanje kućnih posjeta radi opskrbe obitelji informacijama i savjetima; anketiranje novih obitelji u svrhu otkrivanja njihovih interesa, područja stručnosti, iskustava i slično; organiziranje obilazaka i upoznavanje školske zgrade (kao i zajednice) za nove obitelji te uspostavljanje pozitivne, pozivajuće klime i politike otvorenih vrata za sve. Drugi korak „Podrška cijeloj obitelji“, polazi od pretpostavke da se pružanjem pomoći i podrške cijeloj obitelji zapravo pomaže učeniku i sagledava ga se kao cjelovitu osobu i izvan školskoga konteksta. To se može ostvariti pružanjem različitih vrsta pomoći, primjerice: traženja različitih načina za komunikaciju s raznim obiteljima; povezivanje obitelji s organizacijama i uslugama u zajednici; osiguravanje učenja jezika za obitelji raznih kultura i jezika; organizacija razmjene dobara među obiteljima; organizacija druženja svih obitelji te pružanje (psihološke, materijalne, savjetodavne) podrške i pomoći samohranim roditeljima, obiteljima u problemima i slično. Sljedeći korak pod nazivom „Stvaranje sigurnoga utočišta za učenike“, izdvaja ideje za načine na koje se škole, roditelji i zajednica mogu udružiti za stvaranje sigurnosti i produktivno provođenje slobodnoga vremena za učenike nakon nastave, za vrijeme praznika te kada su roditelji na poslu. Autorica nudi širok spektar praktičnih ideja, poput: ponuda prilika za rekreaciju; suradnja s organizacijama u zajednici koje mogu pružiti priliku učenicima za sigurno i produktivno provođenje slobodnoga vremena; organizacija raznih škola i programa za učenike tijekom praznika; nagrađivanje i osnaživanje pozitivnoga ponašanja učenika; stvaranje sustava u školi u kojem stariji učenici paze na mlađe te zajedništvo u planiranju i ostvarivanju ciljeva školske discipline. Šest koraka koji slijede u okviru prve cjeline usmjereni su na proces volontiranja, kao jedan od glavnih tipova roditeljske uključenosti. Ponuđeni su koraci od traženja, odabira i usavršavanja volontera, preko uvažavanja njihovih potreba i pružanja potpore, do odavanja priznanja volonterima. Pritom se pored roditelja volontere traži i u sklopu školske zajednice. Unutar tih koraka, nudi se niz ideja usredo-

točenih na: isticanje potrebe za volonterima na razne načine; na smislene načine uključivanja volontera u razne projekte u školi i izvan nje; na ideje za osposobljavanje školskih djelatnika za rad i odnose s volonterima; kao i osposobljavanje volontera, proširivanje njihova znanja, pružanje instrukcija i povratnih informacija te nezaobilazne ideje za odavanje priznanja i zasluga volonterima.

„Stvaranje klime“ naslov je druge cjeline koja obuhvaća pet osnovnih koraka za ostvarivanje cilja – stvaranje pozitivne klime temeljene na povjerenju, poštovanju i zajedništvu. Naime, prvi korak se odnosi na „Projiciranje pozitivne slike“ te predlaže niz ideja za prikazivanje škole u pozitivnom svjetlu: stvaranjem prijateljske i pozivajuće psihološke atmosfere; sustavno unapređivanje škole traženjem mišljenja njezinih članova, kao i nezavisnih članova lokalne zajednice; stvaranje dobrodošlice za nove učenike i obitelji; uključivanje učenika u projekte u zajednici; pružanje informacijskoga paketa i brošura (ispisanih i digitalnih) o školi; isticanje pozitivnih strana i uspjeha škole; stvaranje videa o školi; upotreba digitalnih portfolia učionica i/ili škole i slično. U koraku „Reklamiranje poruke“ nastoji se predložiti nekoliko strategija za prenošenje poruke škole te strategije za isticanje školskih ciljeva, planova i uspjeha. Odnosno, nastoji se demonstrirati roditeljima da su učitelji spremni za suradnju, diskusije o obrazovanju i unapređivanju te zajedničko učenje i rješavanje problema. Te se strategije odnose na: kontaktiranje lokalnih medija; distribuciju raznih informacija pomoću volontera; korištenje digitalnih medija i tehnologije u stvaranju i prenošenju poruke (fotomontaže, digitalne knjige, prezentacije, izrada plakata i školskih letaka i novina, školske internetske stranice); osiguravanje prisutnosti škole na svim važnijim događanjima u zajednici te stalno istraživanje najboljih načina za komunikaciju i prenošenje poruka javnosti.

Nadalje, koraci „Upotreba tehnologije za komunikaciju“, „Učinkovita komunikacija“ i „Stvaranje konteksta za promjene“ usmjereni su na važnost stvaranja pozitivne komunikacije, upućuju na važnost i ulogu

tehnologije u stvaranju učinkovite komunikacije između škole i roditelja (u smislu poboljšanja kvalitete i kvantitete iste) te na važnost uvođenja promjena i razvoja škole ali i zajednice. Naime, unutar navedenih koraka, ponuđen je širok spektar strategija koje pomažu u ostvarenju navedenoga, primjerice: primjena raznolikih tehnoloških alata i digitalnih medija u komunikaciji s obiteljima i zajednicom, prijenosu informacija, predstavljanju škole i njezinih uspjeha; primjena raznih oblika za dvosmjernu komunikaciju, formiranih prema potrebama roditelja (kako oči u oči, pismenih, tako i korištenje tehnologije); voditi računa da je komunikacija dvosmjerna, empatična, otvorena, primati sugestije roditelja, tražiti povratne informacije; stvoriti osjećaj zajedništva u unošenju pozitivnih promjena u školi; koristiti ponuđene strategije za grupne radionice s djecom, roditeljima i članovima zajednice i svima ostalima koji sudjeluju, s ciljem uvođenja inovacija i promjena za unapređenje škole.

Treći dio knjige čini cjelina pod nazivom „Održavanje uključenosti“, u kojoj se razmatraju koraci koji će pridonijeti poticanju i održavanju roditeljske uključenosti u školi: „Slavljenje različitosti“; Korištenje resursa zajednice“; „Razvijanje odnosa unutar zajednice“; „Promoviranje učenja diljem kurikula“; „Izgradnja karaktera“, „Razgovor oči-u-oči“ te „Prikupljanje sredstava“. Svaki od navedenih koraka uvodi čitatelja u brojne prilike za zajednički rad škole i obitelji te ostalih članova lokalne zajednice. Budući da živimo u svijetu različitosti (kulturnih, jezičnih), bitno je da su suvremene škole: obilježene uvažavanjem i uključivanjem različitosti u kurikulum; pripremom i osposobljavanjem osoblja za rad s različitim obiteljima; pronalaženjem učinkovitih načina za nadilaženje jezičnih i kulturnih barijera; pružanjem podrške različitim obiteljima; kao i korištenjem posebnosti i elemenata različitih kultura kao dio školske kulture. Da bi škola napredovala, bitno je da surađuje s lokalnom zajednicom te rabi vještine, talente i resurse koja joj ona može ponuditi. To se može realizirati brojnim idejama, a neke od njih su: prikupljanje donacija iz zajednice; organiziranje događaja sponzoriranih od

strane zajednice; pomaganje potrebitima u zajednici; suradnja sa starijim osobama u zajednici; organizacije sigurnih patrola; suradnja s lokalnim medijima, koji će pratiti školska događanja; suradnja s umjetnicima, stručnjacima, znanstvenicima te obrtnicima i poduzetnicima u zajednici; organizacija i poticanje foruma i/ili konferencija o pitanjima iz zajednice, globalnim pitanjima i slično; suradnja s drugim školama i niz drugih ideja. Budući da je mnogim istraživanjima otkriveno kako roditeljska uključenost u učenje uvelike doprinosi boljim obrazovnim postignućima i ishodima djeteta i poželjnim ponašanjima, bitno je na različite načine promovirati istu. U prilog tome, autorica predlaže brojne strategije za realizaciju, poput: promoviranja razvijanja pismenosti u obitelji raznim idejama, projektima, natjecanjima, obiteljskim događanjima; sudjelovanje roditelja u poticanju djece na zdrav život, kretanje i rekreaciju; zajednički znanstveni projekti roditelja i djece (primjerice, recikliranje, uzgajanje biljaka i slično); gostovanje roditelja na nastavi i/ili posjećivanje radnih mjesta roditelja; osiguravanje prakse u školi za brzu reakciju učitelja i roditelja i intervenciju u slučaju pojave određenih problema i poteškoća u učenju ili ponašanju pojedina učenika ili grupe učenika i slično.

Posljednja cjelina „Više od prodaje kolačića“ nastoji istaknuti potrebu za nadilaženjem tradicionalnih uloga koje su roditelji imali u školi, poput prikupljanja sredstava, pratnje na izletima i slično. Cjelina sadrži sugestiju od pet koraka, kojima se naglasak stavlja na važnost roditeljskog sudjelovanja u donošenju odluka u školi (i zajednici) te podjelu moći i obveza između roditelja i učitelja, kao jedan od neizostavnih elemenata unutar cjelokupne roditeljske uključenosti. „Uspostavljanje veze“ i „Križanje plodonosnih ideja“ prvi su koraci prema roditeljima, unutar kojega su ponuđene praktične ideje za učinkovitu komunikaciju prilikom susreta i sastanaka učitelja i roditelja. Pritom se uvažavaju potrebe, inte-

resi i stavovi roditelja, kao i njihove vizije za vlastito dijete. Sljedeća tri koraka kreću se od: istaknutih ideja za formiranje savjetodavnih vijeća koja će uključivati predstavnike roditelja kao ravnopravne partnere te ideje za efikasno funkcioniranje istih - u sklopu koraka „Poticanje učinkovitih savjetodavnih vijeća“ preko ključnih načina za usavršavanje, osposobljavanje, razvijanje vještina roditelja - unutar koraka „Razvijanje roditeljskih kapaciteta“ pa sve do prijedloga za uspostavu primjerene politike u regiji koje će njegovati roditeljsku uključenost u svim školama regije te isticanjem zajedništva u upravljanju regijom koje će poslužiti kao primjer – u okviru koraka „Inicijative u zajednici: pružanje primjera“. Na kraju knjige, pored popisa korištenih referenci, ponuđeni su izvori internetskih stranica fokusiranih na uključivanje roditelja u obrazovanje djeteta, za koje autorica smatra da pružaju relevantne informacije, primjere iz prakse, te brojne strategije, kako za škole i učitelje, tako i za roditelje.

Knjiga je rezultat težnji autorice da odgojno-obrazovnim stručnjacima, koji su prepoznali potrebu i dobrobiti roditeljske uključenosti, pruži pomoć i olakša put u „pretvaranju“ roditelja u poželjne partnere. Jednostavnost, strukturiranost, lako korištenje, snalaženje i primjenjivost, karakteristike su ove knjige. Budući da knjiga nudi realne, primjenjive i praktične ideje, čini vrijedan doprinos praktičarima: ravnateljima, učiteljima, stručnim suradnicima te studentima svih nastavničkih usmjerenja. Naime, brojnim idejama, inovativnim načinima, strategijama i tehnikama uvelike će im pomoći u stvaranju, održavanju i unapređivanju prakse roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta, kao temelj za uspostavu uspješnoga partnerstva obitelji i škole.

Katarina Sušan Gregorović
Studentica doktorskog studija pedagogije
Filozofski fakultet u Zagrebu